

П. Г. Удхаус

Застрахователният
синдикат на Ъкридж

– Един момент, момко – каза Ъкридж. И като ме сграбчи за ръката, ме спря в края на малката тълпа, която се беше събрала край вратата на църквата.

Подобна тълпа можеше да се види всяка сутрин по време на сезона на чифтосване в Лондон пред вратата на коя да е църква, разположена на тихите площадчета между Хайд Парк и Кингс роуд, Челси.

Тя се състоеше от пет жени с вид на готвачки, четири бавачки, половин дузина мъже от класата на безделниците, които се бяха откъснали за миг от обичайното си занимание да подпират стената на ъгъла на пивницата „Чепка грозде“, един амбулантен търговец с количка зеленчуци, няколко момченца, единайсет кучета и двама-трима упорити младежи с камери, метнати върху раменете. Беше ясно, че тече венчавка и то, ако се съди по присъствието на операторите и редицата лъскави автомобили край тротоара, на доста популярни представители на висшето общество. Онова, което не беше ясно – поне на мен – беше защо Ъкридж, най-заклетият от всички ергени, беше пожелал да се присъедини към зяпачите.

– Какво – попитах аз – си намислил? Защо прекъсваме разходката си, за да присъстваме на погребалния обред на абсолютно непознат за нас човек?

Ъкридж не отговори веднага. Той изглеждаше дълбоко замислен. После се изсмя безрадостно – ужасен звук, подобен на предсмъртното хъркане на умиращ лос.

– Абсолютно непознат, друг път – отвърна той по присъщия му безцеремонен начин. – Знаеш ли кой е този, дето се бракосъчетава там вътре?

– Кой?

– Теди Уийкс.

– Теди Уийкс? Теди Уийкс? Боже мой! – възкликнах аз.

И изведнъж се върнах пет години назад.

Точно в италианския ресторант на Баролини Ъкридж измисли своя гениален план. Ресторантът на Баролини беше любимото свърталище на нашата малка група усърдно опитващи се да оцелеят младежи. В онези славни дни ресторантьорите-филантропи в Сохо предлагаха четири блюда и кафе за шилинг и шест пенса, а през въпросната вечер освен Ъкридж и моя милост на сбирката присъстваха още следните светски люде: Теди Уийкс, актьорът, който току-що се беше върнал от шестседмично турне с постановката „Просто една продавачка“ на поредната треторазредна театрална трупа; Виктор Биймиш, художникът, човекът,

който рисува картинката с Пианиста О-толкова-лесно за страницата с реклами в „Пикадили Мегъзин“; Бъртрам Фокс, авторът на „Пепелищата на разкаянието“ и куп други все още незаснети сценарии за игрални филми и Робърт Дънхил, който, бидейки нает за годишна заплата в размер на осемдесет лири от Нова азиатска банка, представляваше трезвият, здравомислещ комерсиален елемент. Както обикновено Теди Уийкс беше приватизирал разговора и за пореден път ни разправяше колко го бивало и как жестоко се отнасяла с него злата съдба.

Няма нужда да описвам Теди Уийкс. Под друго, доста по-благозвучно име той отдавна е направил собствената си персона до болка познатата на всички онези, които четат илюстрираните седмични издания. И тогава, както и сега, той беше противно красив младеж, притежател на тъкмо онези кадифено меки очи, изразителна уста и чуплива коса, които любителите на театъра толкова ценят и в днешно време. В онзи период от неговата кариера обаче, той хабеше таланта си в малки пътуващи трупи, които обикновено откриваха в Бароу-ин-фърнес и отскачаха до Бутъл за втората половина на седмицата. Той приписваше това похабяване на личността си, точно както и Ъкридж, на липсата на капитал.

– Имам всичко – казваше той кисело, като подчертаваше думите си с вдигната пред лицето лъжичка за кафе. – Вид, талант, индивидуалност, красив звучен глас – всичко. Единственото, което ми трябва, е шанс. А такъв все не идва, защото нямам подходящи дрехи, с които да се облека. Тези импресарии са от един скапан дол дренки, никога не гледат под повърхността, никога не си правят труда да разберат дали човек има талант. Единственото, което ги интересува, са дрехите. Ако можех да си позволя костюм от някой шивач на Корк стрийт и ботуши по поръчка от Мойкоф, вместо да ги купувам готови и на старо от Моузис Брадърс, ако поне веднъж можех да се сдобия с прилична шапка, чифт наистина хубави гети и златна табакера, и всичко това едновременно, бих могъл да вляза в офиса на който и да е лондонски импресарио и още утре да подпиша договор за постановка в Уест Енд.

Тъкмо в този момент влезе Фреди Лънт. Фреди, подобно на Робърт Дънхил, беше на път да се превърне във финансов магнат и с похвално усърдие посещаваше ресторанта на Баролини. Изведнъж всички си дадохме сметка, че от последния път, когато го бяхме видели на обичайното му място, беше минало доста време. Попитахме за причината за това отчуждение.

– Повече от две седмици – обясни Фреди – бях на легло.

Това изявление предизвика яростното неодобрение на Ъкридж.

Великият мъж никога не напускаше постелята преди да стане обяд, а веднъж, когато една хвърлена по невнимание кибритена клечка беше прогорила дупка в единствения му чифт панталони, беше стигнал дотам да остане между чаршафите в продължение на четиридесет и осем часа, ала леност в подобни величави мащаби истински го шокира.

– Мързелив млад дявол! – строго отбеляза той. – Позволяваш си да прахосваш златните часове на младостта, вместо да запретиш ръкави и да си създадеш име.

Фреди възрази, че се чувства обиден от подобно обвинение.

– Претърпях злополука – обясни той. – Паднах от велосипеда си и си навехнах глезена.

– Лош късмет – беше всеобщото мнение на присъстващите.

– О, не съм сигурен – каза Фреди. – Почивката не ми се отрази никак зле. И, разбира се, онази петарка в добавка.

– Каква петарка?

– Получих петарка от „Уийкли Сайклист“ затова, че си навехнах глезена.

– Ти... какво? – извика Ъкридж дълбоко разтърсен както винаги от всеки разказ за лесно спечелени пари. – Да не искаш да ми кажеш, както си седиш тук, че някакъв проклет вестник ти е изплатил пет лири само защото си навехнал глезена си? Я се стегни, старче. Такива неща не се случват.

– Това е самата истина.

– Можеш ли да ми покажеш петарката?

– Не, защото ако го сторя, ти ще поискаш да ти я заема.

Ъкридж пренебрегна тази злостна забележка с изпълнено с достойнство мълчание.

– На всеки ли, който си изкълчи глезена, плащат петарка? – попита той без да се отклонява от темата.

– Да, ако е абонат.

– Знаех си, че има някаква уловка – унило заяви Ъкридж.

– Доста от вестниците със седмични издания започват да използват този номер – продължи Фреди. – Плащаш за едногодишен абонамент и това ти дава право на застраховка срещу злополука.

Това предизвика интереса ни. Историята ставаше в дните преди всеки вестник в Лондон да започне луда надпревара с конкурентите си по отношение на застраховките, като предлага щедър подкуп на гражданите, за да си строшат вратовете. В днешно време вестниците плащат цели две хилядарки за истински труп и пет лири седмично за най-

обикновено сецване; по него време обаче идеята беше нова и притежаваше доста голяма притегателна сила.

– Колко от тези парцали предлагат подобно нещо? – попита Ъкридж. По блясъка в очите му си личеше, че мозъкът на този велик мислител бръмчи като динамо. – Десет?

– Да, така си мисля. Точно така, десет.

– Тогава, ако някой се е абонира за всички, а после си навехне глезена, ще получи ли петдесет лири? – попита Ъкридж с присъщата му проницателност.

– И повече, ако нараняването е по-сериозно – каза Фреди, който минаваше за специалист. – Имат си истинска тарифа. Толкова за счупена ръка, толкова за счупен крак и прочее.

Яката на Ъкридж изскочи от копчето, което я държеше на място, а пенснето му се разклати като пияно, когато той се обърна към нас.

– Колко пари можете да съберете, момчета? – попита той.

– За какво ти трябва? – попита Робърт Дънхил, пред пазлив като истински банкер.

– Скъпи ми старче, нима не виждаш? За Бога, та на мен ми хрумна идеята на столетието. Бог ми е свидетел, това е най-златоносният план, измислян някога. Ще съберем достатъчно пари и ще направим едногодишен абонамент за всеки един от тези проклетни вестници.

– Че каква полза от това? – заяви Дънхил със смразяваща липса на ентузиазъм. Разбира се, в банките учат служителите да не дават израз на чувствата си, за да могат да отказват превишаване па кредитите, когато станат управители. – Съществува голям шанс никой от нас да не претърпи злополука и тогава парите ще бъдат напрасно похарчени.

– Пресвети небеса, ама че си магаре – презрително изсумтя Ъкридж, – да не си мислиш, че предлагам да оставим всичко на шанса, а? Слушайте! Ето какъв е планът. Ще се абонираме за всички тези вестници, после ще теглим жребий и онзи, който изтегли фаталната карта или каквото решим, излиза, чупи си крака и получава всички мангизи, а ние ще си ги поделим и ще си живеем в лукс. Говорим за стотици лири.

Последва дълго мълчание. После Дънхил отново заговори. Той беше по-скоро здравомислещ, отколкото бързо-загряващ.

– Ами ако не може да си счупи крака?

– Господи! – извика Ъкридж, който беше изгубил търпение. – Та ние живеем в двайсти век, разполагаме с всички средства на модерната цивилизация, с възможности за чупене на крака, които се откриват пред нас на всяка крачка и ти ми задаваш такъв глупав въпрос! Разбира се, че

може да си счупи крака. Всеки малоумник може да си счупи крака. И още как! Всички здравата сме го закършили – аз поне. Ако Фреди не ми заеме част от тази петарка до събота, трудно ще изкарам седмицата. Всички отчаяно се нуждаем от пари и въпреки това, когато излагам този великолепен план да се сдобием с известно количество насъщни, вместо да ме похвалите за невероятната съобразителност, вие седите и ми възразявате. С този дух нищо няма да постигнете. Това не е духът на победата.

– Щом си толкова закъсал – възпротиви се Дънхил, – как ще дадеш своя дял от общата сума?

В очите на Ъкридж се появи обидено, почти изумено изражение. Той се втренчи в Дънхил през килнатото на една страна пенсне, като човек, който се чуди дали слухът не го маме.

– Аз ли? – извика той. – Аз? Това ми харесва! Дявол да го вземе, това е страшно! Проклет да съм, ако на този свят има справедливост, ако в проклетите ви гърди има капчица приличие и искрица добросъщност! Очаквам да ми позволите да участвам безплатно заради това, че ви предложих тази идея. Ама че работа! Не стига, че ви давам акъл, ами искате и пари да ви кихна. Божичко, не очаквах това. Заболя ме, ей Богу! Ако някой ми беше казал, че ще чуя подобни думи от стар приятел...

– Добре де, добре – вдигна ръце Робърт Дънхил. – Добре, добре, добре. Едно нещо ще ти кажа обаче. Ако жре бият се падне на теб, това ще бъде най-щастливият ден в живота ми.

– Няма да ми се падне – отвърна Ъкридж. – Нещо ми подсказва, че няма да ми се падне.

И наистина не му се падна. Когато в тържествената тишина, нарушавана само от далечния кряк на някакъв сервитьор, който се караше с готвача по тръбата за разговори, приключихме с тегленето, избраникът на съдбата се оказа Теди Уийкс.

Предполагам, че дори през пролетта на Младостта, когато счупени-те крайници изглеждат по-дребен проблем, отколкото на по-късен етап в живота, не би могло еднозначно да се твърди, че е приятно да излезеш на някоя обществена пътна артерия и да се опиташ да претърпиш злополука. При такива обстоятелства мисълта, че по този начин ще облагодетелстваш своите приятели, носи твърде малка утеха. По всичко личеше, че на Теди Уийкс тя не донесе никаква утеха. За това, че не беше особено склонен да се жертва в името на общото благо, говореше фактът, че дните си минаваха, а той все още се разхождаше наоколо в отлично здраве. Ъкридж изглеждаше видимо разтревожен, когато ме посети, за

да обсъдим въпроса. Той се отпусна тежко на стола до масата, на която тъкмо започвах скромната си закуска и след като изпи половината от кафето ми, въздъхна дълбоко.

– Господи – простена той, – започвам да се отчайвам. Напъвам си ума да измислям планове, които ще донесе на всички ни по някоя лира тъкмо в момента, когато най-много се нуждаем от пари, и когато ми хрумва идея, която плаче някой да се възползва от нея, този мерзавец Уийкс си взема шапката и хваща пътя, като бяга от отговорност. Ама че късмет имам – тъкмо той да изтегли жребия. А най-лошо от всичко, момко, е, че щом сме започнали с него, трябва така да продължаваме. Не можем да съберем достатъчно пари, за да платим годишни абонаменти на който и да било друг от нас. Положението е такова – Уийкс или никой друг.

– Предполагам, че трябва да му дадем малко време.

– И той така разправя – навъсено изсумтя Ъкридж, като отчупи парче от препечената ми филийка. – Казва, че не знаел как да го направи. Като го слушаш, ще си помислиш, че да си организираш една най-обикновена дребна злополука е най-деликатната и сложна работа, която изисква години проучване и специална подготовка. Ами че едно шестгодишно дете може да го направи само за пет минути, без да му мисли много. Този човек е толкова претенциозен. Правиш му полезно предложение, а той, вместо да го приеме безрезервно и с желание да съдейства, всеки път си измисля някакво несериозно оправдание. Страшно придиричлив е. Снощи бяхме излезли и попаднахме на няколко копача, които се биеха. Яки, мускулести мъжаги, всеки от които можеше да го вкара в болница поне за месец! Казах му да се намеси и да се опита да ги разтърве, а той отказа; било личен спор, който не го засягал и не смятал, че било било оправдано да се намесва. На това му казвам дребнав човек. Слушай какво ти разправям, човече, на този тип не може да се разчита. Абсолютен страхливец. Сбъркахме, като му позволихме изобщо да участва в тегленето на жребия. Трябваше да се сетим, че от такъв човек не можем да очакваме резултати. Без грам съвест. Тесногръд. Не проявява капчица желание поне малко да се напъне за благо на компанията. Намира ли ти се още мармалад, момко?

– Не ми се намира.

– Е, тогава си тръгвам – мрачно обяви Ъкридж. – Пред полагам – добави той, като спря до вратата, – че не можеш да ми заемеш пет шилинга?

– Как позна?

– Слушай какво ще ти кажа в такъв случай – заяви Ъкридж, справедлив и разумен както винаги, – можеш да ме заведеш да хапна довечера. – За миг изглеждаше ободрен от този щастлив компромис, но скоро лицето му отново помръкна. – Като си помисля за всички пари, които този страхливец може да спечели за нас, направо ми иде да се разплача. Да се разплача, човече, като малко дете. Никога не съм харесвал този тип – малодушен е и си къдри косата. Никога не вярвай на мъж, който си къдри косата, стари друже.

Този песимизъм беше обхванал не само Ъкридж. Към края на втората седмица след като на Теди Уийкс не се беше случило нищо лошо освен лека настинка, с която успя да се пребори за един-два дни, всеобщото мнение на останалите му съдружници в начинанието беше, че ситуацията е станала безнадеждна. Нямаше никакви признаци за възвращаемост на огромния капитал, който бяхме вложили, а през това време трябваше да се храним, да плащаме на хазаи и да си купуваме тютюн. При тези обстоятелства четенето на сутрешния вестник се беше превърнало в занимание, което ни изпълваше с меланхолия.

Из целия свят, както установявахме от този добре информиран източник, ежедневно се случваха какви ли не злополуки практически на всички с изключение на Теди Уийкс. Фермери в Минесота попадаха между зъбците на комбайни, селяни в Индия бяха разкъсвани от крокодили, всеки час железни подпорни греди падаха от небостъргачи и се стоварваха върху главите на граждани във всеки град от Филадельфия до Сан Франциско, а единствените хора, които не ставаха жертва на птоминово отравяне бяха онези, които падаха от скали, забиваха се с мотоциклети в стени, падаха в шахти или съвсем неоснователно предполагаха, че пушките им не са заредени. Имахме усещането, че в изпълнения със злополуки свят единствен Теди Уийкс се разхождаше цял-целеничък и прашящ от здраве. Ситуацията беше от онези мрачни, иронични, безнадеждни, сиви, отчайващи ситуации, които руските писатели така обичат да описват, и не изпитах никакво угризение, когато Ъкридж реши да предприеме директни мерки за овладяване на настъпилата криза. Съжалявах само, че лошият късмет попречи на този отличен план да се осъществи.

Първото прозрение, че той се опитваше да пришпори нещата, ме осени, докато една вечер двамата с него се разхождахме по Кингс роуд и той ме отведе до Маркъм скуеър – мрачно и затънтено място, където преди години държал квартира.

– Какво си намислил? – попитах аз, защото мястото не ми

харесваше.

– Теди Уийкс живее тук – осведоми ме Ъкридж. – В старата ми квартира.

Не виждах как това би могло да придаде на мястото някакво очарование. Всеки ден все повече и по-горчиво съжалявах, че бях проявил достатъчно глупост, за да вложа пари, които никак не ми бяха излишни, в начинание, носещо всички белези на абсолютен провал, поради която причина чувствата ми към Теди Уийкс бяха преди всичко хладни и враждебни.

– Искам да го навестя, за да видя как се чувства.

– Да видиш как се чувства? Защо?

– Ами, да ти кажа право, човече, имам предчувствие, че го е ухапало куче.

– Какво те кара да мислиш така?

– О, не знам – неопределено отвърна Ъкридж. – Просто имам такова предчувствие. Нали знаеш как понякога човек го връхлитат предчувствия.

Самата мисъл за такова прекрасно събитие беше толкова вдъхновяваща, че за момент останах безмълвен. Във всеки от десетте вестници, в които бяхме инвестирани, ухапванията от кучета бяха изрично препоръчвани като злополука, която абонатът трябва да претърпи. Те се намираха някъде по средата на списъка с доходоносни злополуки, по-долу от пукнатите ребра или счупен пищял, но по-скъпо струващи от враснал нокът. Бях обзет от щастливо злорадство от картината, която извикаха във въображението ми думите на Ъкридж, когато сепнат от силно възклицание, се върнах към реалностите на живота. Пред очите ми се разкри отвратителна гледка. От другия край на улицата към нас приближаваше познатата фигура на Теди Уийкс, който крачеше най-спокойно, и само един поглед към елегантната му персона беше достатъчен, за да разбера, че надеждите ни са били съвсем беспочвени. Този човек не беше хапан дори от дребен померанец.

– Здравейте, момчета! – каза Теди Уийкс.

– Здравсти – унило отвърнахме ние.

– Не мога да ви обърна внимание – заяви Теди Уийкс. – Трябва да доведе лекар.

– Лекар?

– Да. Бедният Виктор Биймиш. Ухапа го куче.

Погледите, които си разменихме с Ъкридж, бяха изпълнени с досада. По всичко изглеждаше, че Съдбата полага особени усилия, за да си

играе с нас. Каква полза от това, че някакво куче беше ухапало Виктор Биймиш? Ухапаният от куче Виктор Биймиш нямаше никаква пазарна стойност.

– Нали знаете онова жестоко псе, собственост на хазайката ми – каза Теди Уийкс. – Онова, дето все снове из двора и лае по хората, когато приближат вратата.

Спомних си кучето. Огромен помяр със зловни очи и оголени зъби, което неотложно се нуждаеше от подстригване. Бях се натъкнал веднъж на него, когато идвах на гости на Ъкридж и само присъствието на последния, който го познаваше добре и за когото всички кучета бяха като братя, ме беше спасило от участието на Виктор Биймиш.

– По някакъв начин успяло да се намърда в спалнята митази вечер. Чакаше там, когато се прибрах. Бях довел Биймиш с мен и още щом отворих вратата, кучето го захапа за крака.

– Защо не захапа теб? – огорчено попита Ъкридж.

– Онова, което не мога да си обясня – каза Теди Уийкс, – е как, по дяволите, псето се е озовало в стаята ми. Някой трябва да го е пуснал там. Цялата история е твърде загадъчна.

– Защо не захапа теб? – отново попита Ъкридж.

– О, аз успях да се покатеря върху дрешника, докато то хапеше Биймиш – отвърна Теди Уийкс. – А после дойде хазайката и го отведе. Ала не мога да остана тук и да си говоря с вас. Трябва да вървя и да доведе лекаря.

Загледахме мълчаливо след него, докато подтичваше по улицата. Видяхме как внимателно спря и се огледа на ъгъла преди да пресече улицата, станахме очевидци и на предпазливия начин, по който се дръпна и изчака да премине един камион.

– Чу ли това? – възбудено възкликна Ъкридж. – Пока терил се върху дрешника!

– Да.

– И видя как избегна този чудесен камион?

– Да.

– Трябва да направим нещо – твърдо отсече Ъкридж. – Трябва да разбудим заспалото чувство за отговорност на този човек.

На другия ден цяла делегация очакваше Теди Уийкс.

Бяхме възложили на Ъкридж да говори от името на всички и той веднага пристъпи към темата с достойна за възхищение прямота.

– Е, какво става? – попита Ъкридж.

– Какво става с какво? – отвърна Теди Уийкс нервно, като се

опитваше да избегне обвиняващия му поглед.

- Кога ще направиш нещо по въпроса?
- А, имаш предвид онази история със застраховката?
- Да.
- Мисля по въпроса – каза Теди Уийкс.

Ъкридж загърна мушамата, която носеше и на открито, и на закрито във всякакви атмосферни условия, по-плътно около себе си. В движението му имаше нещо, което напомняше за член на Римския сенат, който се кани да заклейми враг на държавата. По съвсем същия начин трябва да е изшумоляла тогата на Цицерон, когато е поел дълбоко дъх преди да се нахвърли върху Клавдий. Ъкридж повъртя разсеяно в ръката си телта от капачка на джинджифилова лимонада, която придържаше пеннетото му на място и се опита неуспешно да закопчае яката си отзад. В моменти на емоции яката на Ъкридж започваше да проявява температурна нервност, която нито едно копче не успяваше да укроти.

– Крайно време беше *да започнеш* да мислиш – строго прогърмя гласът му. Ние се размърдахме одобрително по местата си – всички, с изключение на Виктор Биймиш, който беше отказал стол и стоеше прав до камината. – Бог ми е свидетел, крайно време беше да започнеш да мислиш. Даваш ли си сметка, че инвестирахме в теб огромна сума пари с изричната уговорка, че разчитаме на теб да изпълниш задължението си и да получим бързи резултати? Трябва ли да стигнем до заключението, че си толкова страхлив и нерешителен, та искаш да избегнеш изпълнението на своите благородни задължения? Имахме по-високо мнение за теб, Уийкс. Бог ми е свидетел, имахме по-високо мнение. Смятахме те за силен, предприемчив, стопроцентов мъжага, който би защитавал приятелите си докрай.

– Да, но...

– Всеки човек с чувство за лоялност, оценяващ какво означава това за нас, останалите, би запретнал ръкави и отдавна би намерил някакъв начин да изпълни дълга си.

Ти дори не се възползваш от възможностите, които се изпречват на пътя ти. Вчера видях как се дръпна назад, когато беше достатъчна само една крачка на пътя, за да те блъсне идващия насреща камион.

– Е, не е толкова лесно да се оставиш някакъв камион да те блъсне.

– Глупости. Просто се иска малко най-обикновена решителност. Използвай въображението си, човече. Опитай ге да си представиш, че на улицата е паднало малко дете – малко златокосо дете – каза Ъкридж, дълбоко развълнуван. – И насреща му се носи голямо такси или нещо

друго. Майката на детето стои на тротоара безпомощна, стиснала страдалчески ръце. „Дявол да го вземе – вика тя – никой ли няма да спаси моето сладурче?“. „Да, за Бога! – викаш ти. – Аз ще го спася“. И скачаш. Всичко приключва за половин секунда. Не знам какво толкова има да му мислиш.

– Да, но... – каза Теди Уийкс.

– Разправят, освен това, че никак не боляло. Нещо като тъп удар, това е всичко.

– Кой разправя?

– Забравих. Някой.

– Е, можеш да му кажеш от мое име, че е глупак – грубо отвърна Теди Уийкс.

– Добре. Ако не искаш да те блъсне камион, има много други начини. Но, Бог ми е свидетел, съвсем безнадеждно е да ти ги предлагам. На теб, изглежда, ти липсва всякаква предприемчивост. Вчера, след като си направих труда да вкарам куче в стаята ти, и то куче, което щеше да свърши цялата работа, а от теб се искаше само да стоиш без да мърдаш и да го оставиш то да прецени какво да прави – какво стана? Ти си се покатерил на...

Виктор Биймиш се намеси с глас, дрезгав от насъбрала се емоция.

– Ти ли вкара това проклето псе в стаята?

– А? – каза Ъкридж. – Ами да. Но можем да си погово рим за всичко това по-късно – бързо продължи той. – Въпросът сега е как, дявол да го вземе, да убедим този безгръбначен червей да получи парите от застраховката за всички ни. По дяволите, аз си мислех, че ти ще...

– Всичко, което мога да кажа... – започна гневно Виктор Биймиш.

– Да, да – прекъсна го Ъкридж, – някой друг път. Сега не трябва да се отклоняваме от въпроса. Та казвах – продължи той, – че ти ще изгаряш от желание да свършиш тази работа най-вече заради теб самия. Постоянно се оплакваш, че нямаш дрехи, с които да впечатлиш театралните агенти. Представи си само за миг всичко онова, което ще можеш да си купиш с твоя дял от парите, щом събереш малко най-обикновена решителност и свършиш работата. Помисли за костюмите, за ботите, за шапките, за гетите. Непрекъснато говориш за твоята проклетата кариера и как всичко, от което имаш нужда, за да те ангажират в някоя от трупите на Уест Енд, са хубавите дрехи. Ами ето ти възможност да се сдобиеш с тях.

Неговото красноречие очевидно подейства. В очите на Теди Уийкс се появи копнеж, какъвто вероятно се е появил и в очите на Мойсей на

върх Писга. Дишането му се учести. Ясно беше, че човекът мислено върви по Корк стрийт и сравнява достойнствата на един прочут шивач с друг такъв.

– Ще ви кажа какво ще направя – внезапно проговори той. – Няма смисъл да ме карате да правя подобно нещо на трезва глава. Просто не мога да го направя. Липсва ми самообладание. Но ако вие, момчета, ми дадете довечера вечеря с много шампанско, мисля, че това ще ми помогне да се настроя подходящо.

В стаята се възцари абсолютна тишина. Шампанско! Думата прозвуча като погребален камбанен звън.

– Как, по дяволите, ще успеем да си позволим шампанско? – попита Виктор Биймиш.

– Това е положението – отсече Теди Уийкс. – Можете да се съгласите или да откажете – ваша работа.

– Господа – каза Ъкридж, – изглежда компанията се нуждае от още капитал. Какво ще кажете, момчета? Хайде да подходим искрено и делово, да сложим картите на масата и да видим какво може да се направи. Аз мога да участвам с десет шилинга.

– Какво! – развика се цялата насъбрала се компания удивено. – Откъде?

– Ще заложа едно банджо.

– Ти нямаш банджо.

– Нямам, но Джордж Тапър има, а аз знам къде го държи.

Започнали по този енергичен начин, доброволните вноски продължиха да се сипят. Аз участвах с табакера, Бъртрам Фокс беше на мнение, че хазайката му може да почака още една седмица за наема, Робърт Дънхил имаше чичо в Кенсингтън, който, ако бъдеше обработен подобащо, щеше да се раздели с цяла лира, а Виктор Биймиш заяви, че ако шефът на рекламния отдел на „Пианиста О-голкова-лесно“ е дотам стиснат, та да му откаже аванс в размер на пет шилинга срещу бъдещи негови контрибуции, то тогава Виктор, за жалост, жестоко се е излъгал в него. Накратко, само за няколко минути компанията успя да събере впечатляващата сума от две лири и шест шилинга, след което попитахме Теди Уийкс дали ще успее да се настрои достатъчно подходящо в рамките на тази сума.

– Ще се опитам – каза Теди Уийкс.

И така, без да забравяме факта, че това отлично заведение доставя кварта шампанско по осем шилинга бутилката, се уговорихме да се съберем в седем часа при Баролини.

Ако вечерята, която трябваше да помогне на Теди Уийкс да се настрои подходящо, трябваше да бъде разглеждана като светско събитие, то тя не беше твърде успешна в това отношение. Мисля, че още от самото ѝ начало тя ни се стори дразнеща. Въпросът не се свеждаше само до факта, че той обилно се поеше с осем шилинговото шампанско на Баролини, а ние, поради липса на средства, трябваше да се задоволим с поскромни напитки. Онова, което наистина отрови радостта от това тържество, беше удивителният ефект, който искрящото вино оказа върху Теди. Какво точно имаше в шампанското, доставяно на Баролини и предлагано от него на клиентелата, която беше достатъчно безразсъдна, за да го пие на цена осем шилинга бутилката, си оставаше тайна между неговия създател и Неговия Създател; но три чаши от напитката се оказа достатъчни да превърнат Теди Уийкс от кротък младеж, склонен мазно да ласкае онези, от които зависи, в агресивен надут самохвалко. Той успя да се скара с всички ни. Докато хапвахме супа, той се нахвърли да критикува теориите на Виктор Биймиш за изкуството; когато поднесоха рибата, той се подиграваше на мнението на Бъртрам Фокс за бъдещето на игралното кино; а когато стигнахме до пилешкото бутче със салатата от глухарче – а може да беше и от боб – по този въпрос мненията се различаваха – дяволската настойка така го беше главозамаяла, че нахалното мекотело започна да чете конско на Ъкридж за неговия напразно пропилян живот и да го подканя с думи, произнесени толкова силно, та се чуваха чак до другия край на улицата, да се размърда и да си намери работа, като по този начин се сдобие с достатъчно самоуважение, та да може сутрин да се гледа в огледалото без да потрепва от обида. Не че, добави Теди Уийкс с нищо непредизвикана по наше мнение наглост, какво и да е количество самоуважение би могло да помогне в случая. И след като заяви това, властно заръча още една бутилка от осем шилинга.

Ние се спогледахме плахо. Колкото и прекрасна да беше целта, към която всички се стремяхме, поведението на Теди беше трудно поносимо. Но благоразумието ни караше да понасяме мълчаливо излиянията му. Давахме си сметка, че това беше вечерта на Теди Уийкс и че трябва да му угаждаме. Виктор Биймиш кротко заяви, че Теди е изяснил доста въпроси, които дълго време не са му давали мира. Бъртрам Фокс се съгласи, че в мнението на Теди за бъдещето на игралното кино има голяма доза истина. И дори Ъкридж, чиято горделива душа беше разтърсена из основи от инсинуациите на Теди, обеща да се замисли сериозно над неговата проповед и да започне да действа по въпроса в най-скоро време.

– И добре ще направиш! – войнствено отсече Теди Уийкс, като

отхапа края на една от най-добрите пури на Баролини. – И още нещо – да не съм чул повече, че отново си задигнал нечии чорапи.

– Много добре, момко – покорно отвърна Ъкридж.

– Ако на света има някой, когото да презирам – каза Теди Уийкс, насочил кръвясал поглед към виновника – а... крадец на чорапи е... знаете какво имам предвид.

Побързахме да го уверим, че знаем какво има предвид, след което той изпадна в продължителен унес, от който се отърси три четвърти час по-късно, за да заяви, че не знаел каккво смятаме да правим, но че той щял да тръгва. Казахме, че ние също си тръгваме, платихме сметката и излязохме.

Негодуванието на Теди Уийкс, когато установи, че сме го наобиколили на паважа пред ресторанта беше силно и той го изрази енергично без всякакви задръжки. Освен всичко друго, заяви той – което не беше вярно – имал репутация в Сохо, която трябвало да поддържа.

– Не се впрягай, Теди, старче – успокоително каза Ъкридж. – Просто си помислихме, че ще искаш да имашоколо себе си всички свои стари приятели, когато те сполети.

– Да ме сполети? Какво да ме сполети?

– Ами злополуката.

Теди Уийкс го изгледа кръвнишки. После настроението му изведнъж се промени и той избухна в силен и искрен смях.

– Ама че глупава идея! – извика развеселен той. – Никаква злополука няма да ме сполети. Нима сте си мислели, че сериозно смятам да си организирам злополука, а?

Това беше просто шега.

В този миг, след повторна рязка смяна на настроението, Теди изведнъж беше обзет от силна тъга. Той погали нежно ръката на Ъкридж, а по бузата му се търкулна сълза.

– Просто шега – повтори Теди. – Нали нямате нищо против тази шега, а? – умолително попита той. – Харесва ви, когато се шегувам, нали? Беше просто шега. Нито за миг не съм си помислял да си организирам злополука. Просто исках да похапна. – Свежият хумор на ситуацията отново надделя над тъгата му. – Най-смешното нещо, което съм чувал – сърдечно заяви той. – Не исках злополука, исках вечеря – добави Теди, обяснявайки какво точно е имал предвид. – Е, лека нощ на всички – весело произнесе той. И щом слезе от тротоара, стъпи върху обелка от банан и минаващият в този миг камион го връхлетя и отхвърли на цели десет метра.

– Две ребра и ръка – каза лекарят пет минути по-късно, докато ръководеше процедурата по отнасянето му. – По-внимателно с носилката.

Изминаха две седмици преди ръководството на болницата в Чаринг Крос да ни уведоми, че пациентът е в състояние да приема посетители. Последва събиране на волни пожертвования, с които бе закупена кошница плодове, а на нас с Ъкридж беше възложено от акционерите да я поднесем заедно с техните поздравления и пожелания за скорошно оздравяване.

– Здравсти! – тихо, както подобава в болнична обстановка казахме ние, когато най-сетне ни допуснаха при него.

– Заповядайте, господа, седнете – отвърна болният.

Трябва да призная, че още в този първи момент изпитах лека изненада. На Теди Уийкс не му беше присъщо да ни нарича господа. На Ъкридж, обаче, това му се стори съвсем в реда на нещата.

– Бре, бре, бре – жизнерадостно заяви той. – Как си, старче? Донеохме ти някой и друг плод.

– Справям се превъзходно – отвърна Теди Уийкс все още по онзи изискан начин, който беше накарал първите му думи да ми се сторят странни. – И бих искал да кажа, че Англия има защо да се гордее с експедитивността и пред приемчивостта на своите велики вестници. Невеоятното съдържание на техните публикации, изобретателността на различните конкурси и най-вече предприемчивостта, рож ба на която е тази застрахователна схема, заслужават единствено похвала. Записахте ли това? – попита той.

С Ъкридж се спогледахме. Бяха ни казали, че Теди на практика отново е нормален, но това ни прозвуча като бълнуване.

– Дали сме записали това, старче? – внимателно попита Ъкридж. Теди Уийкс доби изненадан вид.

– Вие не сте ли репортери?

– Как така репортери?

– Помислих си, че сте дошли от някой от седмичните вестници, които ми изплащат пари от застраховка, за да ме интервюирате – каза Теди Уийкс.

Двамата с Ъкридж отново се спогледахме. Този път в погледите ни се четеше смущение. Мисля, че някакво мрачно предчувствие вече беше започнало да надвисва над нас.

– Теди, стари ми друже, няма начин да не ме помниш, нали? – попита Ъкридж с тревога в гласа.

Теди Уийкс сбърчи чело в болезнен опит да се съсредоточи.

– Ами да, разбира се – най-накрая каза той. – Ти си Ъкридж, нали?
– Точно така. Ъкридж.
– Разбира се, Ъкридж.
– Да, Ъкридж. Странна работа, да ме забравиш!
– Да – каза Теди Уийкс. – Това е в резултат от шока, който получих, когато онова нещо ме помете. Предполагам, че съм получил удар по главата. Ефектът е, че паметта ми е доста колеблива. Лекарите тук са доста заинтригувани. Разправят, че случаят бил доста необичаен. Някои неща си спомням отлично, но за други паметта ми сякаш е празна.

– О, но виж какво, стари ми друже – с разтреперан глас произнесе Ъкридж. – Предполагам, не си забравил за застраховката, нали?

– О, не, за нея си спомням.

Ъкридж въздъхна с облекчение.

– Бях се абонира за няколко седмичника – продължи Теди Уийкс.
– Сега те ми изплащат застраховките.

– Да, да, старче – извика Ъкридж. – Но аз исках да се уверя, че си спомняш за Синдиката, нали?

Теди Уийкс повдигна вежди.

– Синдикат? Какъв Синдикат?

– Е, когато всички събрахме пари, за да платим абонамента за тези вестници и теглихме жребий, за да изберем кой от нас трябва да претърпи злополука и да получи парите. И тази задача се падна на теб, не помниш ли?

По лицето на Теди Уийкс се изписа изненада, при това разтърсваща изненада. Човекът беше изпълнен с възмущение.

– Определено не си спомням нищо такова – свирепо отсече той. – Не мога да си представя дори за миг, че бих се съгласил да стана участник в нещо, което според думите ти, представлява престъпен заговор за получаване на пари с измама от няколко седмичника.

– Но, момко...

– Обаче – продължи Теди Уийкс, – ако в тази история има и капчица истина, ти несъмнено разполагаш с писмени доказателства, които да я подкрепят.

Ъкридж погледна към мен. Аз погледнах към Ъкридж. Настъпи продължително мълчание.

– Да си тръгваме, стари друже? – тъжно промълви Ъкридж. – Няма смисъл да стоим тук.

– Няма – отговорих аз също тъй унило. – По-добре да си тръгваме.

– Радвам се, че ви видях – каза Теди Уийкс – и благодаря за

плодовете.

Следващия път, когато го видях, Теди Уийкс излизаше от офиса на някакъв импресарио в Хеймаркет. Беше с нова мека шапка в нежносив цвят, гети в тон с шапката и нов син костюм от каша, отлично ушит, с почти невидима червена сплитка. Видът му беше ликуващ и докато минавах край него, той извади от джоба си златна табакера.

Скоро след това, ако си спомняте, той направи голям удар в главната младежка роля на онази постановка в „Аполо“ и сложи начало на сензационната си кариера като идол в дневни представления.

В църквата органът беше подхванал познатата мелодия на Сватбения марш. Църковният прислужник излезе и отвори широко вратите. Петте готвачки престанаха да си разказват спомени за други по-грандиозни венчавки, на които били присъствали. Операторите започнаха да приготвят камерите си. Амбулантният търговец избута количката със зеленчуци напред. Някакъв размъкнат и небръснат тип до мен изръмжа неодобрително.

– Богати безделници! – каза размъкнатият тип.

От църквата излезе красиво създание, повело под ръка друго, не толкова красиво създание.

Не можеше да се отрече, че Теди Уийкс изглеждаше великолепно. Той беше по-представителен от всякога. Лъскавата му коса, великолепно накъдрена, блестеше на слънцето, очите му бяха големи и блестящи, гъвкавата му фигура, облечена в безупречен фрак и панталони, беше като на някой Аполон. Но изгледът на булката оставяше впечатление, че Теди се беше оженил по сметка. Те поспряха на прага и операторите се засуетиха.

– Да ти се намира един шилинг, момко? – тихо, със спокоен глас попита Ъкридж.

– Защо ти е потрябвал един шилинг?

– Стари ми друже – напрегнато заяви Ъкридж, – жизненоважно е да разполагам с един шилинг тук и на мига.

Подадох му шилинга. Ъкридж се обърна към размъкнатия тип и аз забелязах, че той държеше в ръката си голям червен и презрял на вид домат.

– Искаш ли да спечелиш един шилинг? – попита Ъкридж.

– Иска ли питане! – отвърна размъкнатият тип. Ъкридж сниши глас и дрезгаво зашепна.

Операторите бяха привършили с приготовленията си.

Теди Уийкс, отметнал глава по онзи красив начин, който му беше спечелил симпатиите на толкова много женски сърца, излагаше на показ знаменитите си зъби. Готвачките полугласно коментираха недостатъците във външността на младоженката.

– Сега, моля – каза един от операторите.

Над главите на тълпата, добре и точно прицелен, профуча голям сочен домати. Той се пръсна като граната точно между изразителните очи на Теди Уийкс, като ги скри под алени домати останки. Те се пръснаха по яката на Теди Уийкс и покапаха по фрака на Теди Уийкс. А размъкнатият тип се обърна и хукна надолу по улицата.

Ъкридж ме сграбчи за ръката. В очите му се четеше огромно задоволство.

– Да си тръгваме, а? – каза той.

Ръка за ръка, двамата поехме под галещите лъчи на юнското слънце.

КРАЙ

© 1923 П. Г. Удхаус
© 2005 Тодор Кенов, превод от английски

P. G. Wodehouse
Ukridge's Accident Syndicate, 1923

Сканиране и разпознаване: Бамбо, 2006

Публикация:

ЪКРИДЖ. 2005. Изд. Кронос, София. Превод: от англ. Тодор Кенов. Формат: 20 см.
Страници: 256. ISBN: 954-8516-97-7

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2157>]